

Szerkesztői iroda

Kiadóhivatal:

Ily. Cirner Józsefnél
Magyar-utca 2. sz. a.,
hova ugy a lapszelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és hirde-
tések bérmentesen
küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.Megjelenik
minden vasárnap.

KÖZÉRDEK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Előfizetési feltételek:

helyben házhoz hord-
va vagy vidékre pos-
tán küldve
egész évre 4 frt,
félévre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt

Hirdetések díja:

□ centiméterenként
3 kr. Kereskedők és
gyárosok külön ár-
kedvezményben ré-
szesülnek. Bélyegdíj
30 kr.

Nyitltér sora 20 kr.

Előfizetési felhívás

„KÖZÉRDEK“-re.

Az új félév kezdetén lapunkat új alak-
ban bocsátjuk olvasó közönségünk ke-
zébe. Terjedelme majdnem kétakkora,
mint eddig volt, ára pedig a régi ma-
rad. Kiadónk áldozatkészsége támoga-
tott ebbeli törekvésünkben, miután la-
puk eddigi szűk tere miatt sokszor na-
gyobb számú cikket és közleményt kel-
lett kihagynunk, avagy rendkívül össze-
vonnunk. Lapunk a hazafias érzelem, a
józan haladás, a becsületes munka és a
függetlenség jelszavai alatt küzdött eddig
s küzd ezután is vármegyénk érdekeiért.
Készséggel nyitunk tért minden irodalmi
színterben álló, közérdekű nyilatkozat-
nak és dolgozatnak s az igazság kimon-
dásában nem gátol meg sem rokon-, sem
ellenszenv, ha azzal a közügynek hasz-
nálhatunk.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy pártolják
lapunkat, s támogassák sok felelősséggel
és fáradsággal járó törekvésünket.

A „Közérdek“ szerkesztősége:

Dr. Magyarai Károly. Török Bertalan.

A „Közérdek“ előfizetési ára:

Julius—szeptember hóra — — 1 frt.
Julius—december hóra — — 2 frt.
Az előfizetések a „Közérdek“ kiadóhiva-
talába küldendők.

Cirner J. József
kiadó.

TÁRCZA.

Futó felhő fenn az égen...

Futó felhő fenn az égen,
Rezgő könyecsepp a szemében,
Ha egy elmegy, száz jön újra;
Szívem égő bánat szurja,
Tépett hurja egy dalt zokog
Olyan fájón, oly mélyen:
„Ne hívjatok, ne csaljatok,
Vándor felhők az égen!“

Egy vágyam van réges-régen,
De tán soha el nem érem:
Tova szállni messze, messze,
Veletek a tengerekre,
Hol vérszesen zug a szírién
Vad, viharos éjeken.
„Nem szállhatok veletek én,
Nincsen szárnyam énnekem.“

Mért kecsget ez az élet?
Miért kínál ezer elvet?
Minek zöld lomb száraz fára?
Elhervad az nemsokára...
Nincs egy csillag, amely felém
Integtetne az égen.

„Hej, pedig de itt hagynám én
Ezt a földet szívesen!“

A theologiai ifjúsághoz!

A Bethlen Gábor fejedelem „istenes“
gondolkodásából és a jelenlegi egyház-
kerület áldozni akarásából ma-holnap két
theol. akadémiánk lesz.

A Bethlen-akadémia közel 3-adjel szá-
zados dicső pályafutással dicsekszik. Az
egyházkerület theol. akadémiája még
csak most épül Kolozsvártt.

Azt mondja egyházkerületünk kormá-
nya a püspök ur által, hogy „Istennek
különös végzéséből“ Enyeden a theol.
tanárok mind meghaltak, tehát el kell
hagyni a pislogó oltárt.

Kolozsvárt a tudomány színvonalán
álló, az egyetemmel „némi“ kapcsolat-
ban álló akadémia lesz, mely kiváló tu-
dományos képzettséget és finom társa-
dalmi műveltséget ad a jövőbeni falusi
és városi papnak. Jerünk hát ide, ifjak.
Enyed meghalt.

Azonban a Bethlen-kollégium előljá-
rósa nagy erőfeszítéssel tanárt választat
a meghaltak helyébe; segéd-erőket
szerez az egyházi kormány minden ellen-
törekvése dacára és a jövő szeptember
15-én megnyitja az 1895—96-iki theol.
tanfolyamot, ha a mi jó és gondos egy-
ház-kormányunk megengedi.

A városi hatóság 1000 frtot ad con-
victusra, a város nemes lelkű lakói in-

gyen kosztot főznek a convictusba nem
jutó szegény tanuló gyermekeknek.

A város és a tanárok intelligens kö-
rei megnyitják kedves, mivel hajlékai-
kat a diákok előtt, hogy ne maradjanak
el a kolozsváriaktól társadalmi műveltség-
ben. A tanárok tudós előadásokat tartá-
nak, hogy a tudományban se maradjá-
nak az enyediek messze a kolozsváriak
mellett.

No hát! Aki ezekkel megelégszik,
csak jöjjön a Bethlen-kollégiumba, a régi
alma mater kebelébe.

Szigoru figyelmet, jó erkölcsöt, szor-
galmat követelünk a tanulóktól. De meg-
tanítjuk őket a prof. szabadságra, férfias
önérzetre, bátor ellentmondásra minden
zsaruoksággal és elnyomással szemben.
Szabadok és önértetek kell hogy le-
gyünk. A nemzet és az egyház ezt várja
tőlünk. Ha nem lesz kinek tanítsunk:
hallgatni fogunk, amíg jó egy nekünk
született nemzedék.

Kálvinista tanár.

Az egyházpolitikai törvények végrehajtása.

E hét folyamán közölte a hivatalos lap a
kormányának a kötelező polgári házasságról,
az állami anyakönyvvezetésről és a gyerme-
kek vallásáról szóló törvényekre vonatkozó
végrehajtási rendeletét. A rendelet leglény-

ezimboraság fejlődik köztük. Így azonban csak
a barátság nál maradtak.

Az a vihar, mely végig zugott a nemzet
fölött, elsöpörte a „magának való“ vagyonát is.
Szegény lett. Öreg volt. Koldus vált belőle.

Kapuról-kapura, ajtóról-ajtóra járt alamiz-
náért. Ő, ki senkit sem szeretett, most a
közszeretettből él. De csak ott boldogult, a
hol nem ismerték. Panasz azonban nem le-
hetett, mert nem mondhatta, hogy mindenki
elhagyta. Hiszen senkije sem volt az embe-
rek között. A kutya pedig nem hagyta el.

Amit a vén koldus keresett, annak fele
mindig a kutyáé volt. Némán kísérték egy-
mást faluról-falura. Valóságos életközösség-
ben éltek.

Egyszer ismerős faluba érték.
Az emberek felismerték a „magának való“
s megtagadták az alamizsnát.

— Neked nem, de a kutyádnak adok —
mondá egy régi ismerős és penészes kenye-
ret dobott a földre.

A kutya mohón kapott a zsákmány után.
Az éhező koldus szintén lenyult a földre,
hogy egy darabkát fölvegyen.

A hű kutya ezuttal éhező kutya volt; rá-
mordult gazdájára és megharapta elszórt
kezét.

A „magának való“ ugy érezte, hogy ez a

Zöld az erdő, tavasz van már.
Dalt rebesget a kis madár.
De nít ér a madár dala,
Ha szivemben az visszhangja:
Szebb élet csak siron tul vár,
Hol a szív majd megpihen;
„Hiszen tudom, engem itt már
Ugy sem szeret senki sem.“

Bedő Béla.

Merengések.

Irta: Bartha Miklós.

A magának való.

Gazdag ember volt, de mint a nép szokta
mondani: magának való. Senkit sem sze-
retett; családtalan magányban élt, mint egy
redves fűzfa az utszélen.

Házát nem látogatták vendégek; szívét
nem töltötték be baráti érzelmek. Háza és
szíve egyaránt üres volt. Nem volt senkije.

De mégis ... Emberi lény nem élhet egye-
dül. Kell, hogy valakit szeressünk!
Volt egy kutyája.

Ő nevelte, ő gondozta, ő tanította. Okos
állat volt. Együtt lakott gazdájával; együtt
jártak-keltek, együtt étkeztek, együtt alud-
tak. Ha ez az állat beszélni tudott volna:

gesebb tartalmát, kivonatolva, a következőkben közöljük:

A) A publikáció-tervezetét az összminiszterium egy rendelete képezi, mely elmondja, hogy a minisztertanács június 9-diki ülésében elhatározta, hogy az 1894. XXXI. tcz — a polgári házasság — 1895. október 1-én lép életbe. A rendelet hivatkozik az idézett törvényzikk 148. §-ára, a mely kimondja, hogy e törvénynek szentesítése után egy éven belül életbe kell lépnie. A kormány ezzel a jogával, részint valószínűleg azért, hogy e jelentőségteljes ténynyel a vallási agitációra békítőleg hasson, másrészt pedig azért, hogy a már szentesített egyházpolitikai törvényeket egyszerre léptesse életbe. Az összkormány rendelete azután még elrendeli, hogy a törvénynek az állami anyakönyvvezetésre vonatkozó határozatai, melyek a házasság kihirdetésére, megkötésére és bejegyzésére vonatkoznak, és végre a gyermekek vallásáról szóló törvény, amazzal egyidejűleg lép életbe. Fiume városáról és területéről külön rendelet intézkedik. A rendeletet az összminiszterium nevében báró Bánffy Dezső miniszterelnök írta alá.

B) A második okmány, a Fiuméra vonatkozó s már említett rendelet, mely három szakaszból és tizenhárom §-ból áll, meghatározza, hogy az említett törvények 1895. október 1-én Fiumében és területén is hatályba lépnek; de tekintettel arra, hogy Fiumében más közigazgatási hatóságok és különös processzuális intézmények vannak, a követhető eljárásokat részletesen szabályozza. E rendelet is valószínűleg szintén már megjelent. Ezt is a miniszterelnök írta alá.

C) Következik Perczel Dezső belügyminiszternek az állami anyakönyvvezetésről szóló törvény végrehajtására vonatkozó rendelete, mely egymagában is vaskos kötet s könnyen, áttekinthetően, világosan tartalmazza az anyakönyvvezetők számára az instrukciókat. Az anyakönyvvezetők kinevezése még e hónap folyamán fog megtörténni. Mert sok olyan anyakönyvvezető is fog kinevezetüni, aki nem hivatásánál fogva hivatalnok és mert funkciójuk nemcsak teljesen új, hanem kényes

természetü is, azért a rendelet nagyon részletes, hogy az átmeneti korszakban minden összeütközésnek és tévedésnek eleje vétesse. A rendeleten kívül az anyakönyvvezetők külön jogi instrukciókat is kapnak.

D) A polgári házasságra vonatkozó rendelet, melyet Erdély Sándor igazságügyminiszter dolgozott ki, 93. §-t tartalmaz. A rendelet alapját a 7. §. képezi, amelyben összegezve vannak valamennyi, a házasság megkötésére szükséges kellékek. A törvény kazuisztikája hiven visszatükröződik a rendeletben. A kihirdetésnél követhető eljárás természetesen a legrészletesebben van kidolgozva. A rendeletből hű képet alkotunk arról, hogyan fog a házasság megkötése az anyakönyvvezető előtt lefolyni. Kimért komolyság és csendes ünnepi hangulat fog uralkodni, de el lesz kerülve minden olyan ünnepélyesség, mely a népben azt a hitet támaszthatná, hogy a polgári házasságkötés azonos az egyházi házasságkötéssel. Egyáltalán a törvény szelleme sokkal ridegebb, mint a végrehajtási rendelet.

A polgári esketés nyilvánosan történik, az anyakönyvvezető hivatalos helyiségében, vagy pedig, ha az nem alkalmas, valamely más hivatalos helyen. Nagy súly helyeztetik arra, hogy a fontos cselekedet helyszíne mindig tiszta legyen, hogy abban ugyanakkor más hivatalos ügy el ne intéztessék, hogy egyáltalán semmi se történjék, ami „a házasságkötés ünnepélyességét” csak legkevésbé is képes volna megcsontítani. Az anyakönyvvezető feljogosított a rendzavarókat eltávolítani. Fontos okokból, amelyek tekintetbe vétele fölött az anyakönyvvezető határoz, a házasságot a nyilvánosság elkerülésével is meg lehet kötni. Rend szerint ilyen okok lehetnek a következők: feltűnő korkülönbség a mátkapár között, testi fogyatkozás, magas életkor, vagy pedig ha a házasságot olyanok kötik, a kik a nyilvánosság előtt már azelőtt mint házasok szerepeltek. Ezekben az esetekben a hivatalos tanukon kívül csak is oly személyek lehetnek a házasságkötésnél jelen, akiknek a jelenlétét a házasulók óhajtják.

Feltétlenül szükséges, hogy a mátkapár személyesen és együttesen jelenjék meg a funkcionáló államhivatalnok előtt, aki előtt két tanu jelenlétében ki kell jelenteni, hogy házasságra lépni óhajtanak. — Az anyakönyvvezető először a völegényhez, azután pedig a menyasszonyhoz magyarul a következő kérdést intézi:

— N. N., kijelenti ön, hogy ön a jelen levő N. N.-nel házasságra akar lépni?

Ha a mátkapár erre a kérdésre igenlőleg válaszol, s ha nyilatkozatuk sem feltételhez, sem időponthoz nincsen kötve, akkor az esketést végző hivatalnok, ismét magyarul, a következő nyilatkozatot teszi:

— Nyilatkozatuk alapján, a törvény értelmében, önöket házaspárnak jelentem ki.

Az eskető köteles az esketésnél nemzeti színű vállrojtot viselni és tisztességes öltözetben, lehetőleg attilában megjelenni, „és arra ügyelni, hogy a házasságkötés a megfelelő ünnepélyességgel és jelentőségéhez mért komolysággal történjék”. Azután szó szerint így hangzik tovább a rendelet e szakasza:

„De nem szabad oly eljárást követni, mely alkalmas volna a házasságkötést az egyházi szertartás utánzásának feltüntetni és a házasságra lépőket az egyházi esketéstől viszatartani. A polgári hivatalnok köteles a házasság megkötése után a házasságra lépteket figyelmeztetni arra, hogy a házasságnak előtte történt megkötésével vallási köteleseiknek még nem tettek eleget.”

E szakasz fényesen bizonyítja, hogy az egyházpolitikai törvények végrehajtásánál az állam a legmesszebbmenő tekintettel volt az egyházra, és hogy a rendelet e tekintetben még a törvény határozatain is tútesz. A törvénybe a törvényjavaslat megalkotója, Szi-lági Dezső volt igazságügyminiszter, gróf Andrássy Aladár indítványára, csakis azt a határozatot vette be, hogy e törvény intézkedései nem érintik a vallási köteleseiket. (148. §.) A rendelet pedig egyenesen kötelességévé teszi az anyakönyvvezetőnek, hogy a mátkapárt vallási köteleseire figyelmeztesse. Ugyanilyen liberális szellemre

marás nem a kezén, hanem a szíven éjtett sebet. Hogy szíve is van, arra most tanította meg a fájdalom.

Nehezen tudott tovább vánszorogni. A falu végén összeroskadt, szeméi elhomályosultak, tagjai hülni kezdettek. Meghalt.

Halála percében így szólott a kutyához: „Igen sokat voltál az emberek között.”

1852.

Ez az esemény inkább csak sejtelmekben él, mint emlékezetemben. Olyanformán hat reám, mint az a rossz álom, amelynek egy-egy részlete kidomborodik a homályból s a mely annál rémesebb, minél kevesebb az összszefüggés a részek között.

Anyámmal, aki gyászt viselt, hosszú utat tettünk apám meglátogatására, aki osztrák rab volt N.-Szebenben. Négy éves voltam. A tájék, a mezők, az erdők, melyek mellett elhaladtunk, mind kivesztek emlékeimből. Hálunk-e meg valahol, pihentünk-e valamely szállóban, ki volt még velünk? milderre nem emlékszem.

Az egész utazás úgy tűnik most fel nekem, mintha egy végtelen községen mentünk volna át. És mintha sötét éjszaka lett volna. Lassan haladtunk. Az utszeli házakban gyertyavilág égett s mindenikbe be lehetett tekinteni.

Szörnyű látomány nyílt meg előttünk.

Az első házban, mely szegény emberé lehetett s melyet egyetlen szál gyertya világított meg kétesen, egy ravatal volt felállítva. A ravatalt gyermekek, nők, aggok állották körül némán, könyezve, halkán-suttogva. Férfi nem volt egy se. A gyertya hamva magasra nőtt, mintha egy fákyát akarna pótolni.

A ravatalon nem feküdt senki.

Olyan titokzatos volt ez az üres ravatal, hogy elfeledni nem tudám. Virrasztók halott nélkül.

Kocsink tovább haladt és a szomszéd-háznál ugyanezt a jelenetet láttam. Aggok, gyermekek némán könyezve, üres ravatal körül, férfi nélkül.

Vajjon álmotam-e? Mert a harmadik, a negyedik, az ötödik háznál és tovább egészen addig a pontig, hol emlékezetem fonala elszakad, minden házban virrasztók voltak, üres ravatal körül.

Végre hajnalodott; a torony felé tekintetem, csodálkozva, hogy nem harangoznak ilyen nagy temetkezés alkalmával. A toronyok ablakában a harangok erősen himbálóztak, de hangot nem adott egyik sem. A templomajtók nyitva voltak s gyászoló gyülekezet volt látható. A pap ott állott a szószéken, de egy szavát sem lehetett hallani. Ő is néma volt, miként a harang, a ravatal és a virrasztók.

A fehér országut úgy terült el előttünk, mint egy végtelen hosszú szemfedő. A csűrök tetején melázó golyák sírból jött árnyakhoz hasonlítottak. A légürben hollók és sasok kóvályogtak. Gyász, kétségbeesés és némaság mindenfelé.

Évek multak el.

Amint nőttem és öntudatra ébredtem, kutatni kezdtem e sötét emlékü és rejtélyes temetkezés okát.

Végre rájöttem, hogy ott nem ragály, nem dögvész, nem a fekete halál járt, hanem — az osztrák járt.

A szülőföld.

Hogyan? hát az emlékezet szárait éppen úgy szét lehet tépni, mint az őszi pókhálót? Hát azoknak a fűzfa-természeteknek, kiknek minden ága meggyökereszik és sarjtot hajt az idegen talajban, nem volt anyjuk, hogy emlékezte által megszentelve legyen a szülőföldnek minden porszeme? Nem volt játékszerük a szoba szögletében? Hát el lehet feledni az első bánat legelső óráját?

Olykor lelkem eltelik vággyal s szívemnek idegen lesz a környezet. Terhemre van a köteleesség, kerül a munka, s jó barátainak vidám beszédeit nem szívesen értem. Egész valómra szürkület borul. Hivogató árnyak jelennek meg elmúlt napoknak tündérvilágából... Megyek.

vall a rendelet egy másik intézkedése, mely elrendeli, hogy az esketés, ha csak lehetséges, oly időben történjen, hogy a matkapar rögtön az egyházi esketést is igénybe vehesse.

Az állami anyakönyvvezetésről szóló rendelet legfontosabb intézkedése az, mely hatályon kívül helyezi az 1890. február 23-dikán kelt Csáky-féle elkeresztelési rendeletet, mely tudvalevőleg az egész egyházpolitikai akciókat vontta maga után. E rendeletre most már nincs szükség, mert a törvény a különböző hitvallású szülők gyermekeinek vallását minden kétséget kizáró módon rendezi és a szülők megegyezésének elég tág tért nyit. E rendelet azért idoleges csupán, mert a vallás szabad gyakorlatairól szóló törvényjavaslat elfogadása után különböző módosításokat kell majd rajta véghez vinni.

E rendeleteken kívül az igazságügyi miniszter még különböző, a házassági jogra vonatkozó kisebb rendeleteket fog közzé tenni. E rendeletek egyike az egyházi bíróságoknál folyamatban levő valási pöröknek átvételére vonatkozik az állami bíróságok által. Az állami törvényszékek idevonatkozó illetékessége szintén f. évi október 1-én kezdődik. Ebben a rendeletben arról az eshetőségről említés sincsen téve, hogy az egyházi hatóságok az ügyiratok kiadását megtagadhatnak. Eme eshetőség figyelmen kívül való hagyása a papság iránti udvariasságról tanuszkodik. Csakis arról van szó, hogy az egyházi bíróságok az 1894. XXXI. t. cz. 137-dik §. értelmében a valási pörökre vonatkozó okmányokat az illetékes királyi törvényszékekhez tartoznak átadni. Csakis a 3-dik §-ban van egy olyan intézkedés, amely meghatározza, hogy mi történjen akkor, ha az egyházi bíróságok vonakodnának az ügyiratot az állami bíróságnak átengedni. Az idézett §. második bekezdése így hangzik: „Ha az okmányok olyan időben jutnak az illetékes királyi törvényszékhez, mikor az utóbbinál a pör már folyamatba tétetett, akkor az okmányok a már folyamatban levő perhez hozzásatolandók s a felek erről értesítendők.”

Látni a talajt, hol minden ismerős. A patkót, mely lábujával locsolt s melynek árnyas partján az első ábránd született. A hegyet, melynek elén állhatatos hűséggel bukkant föl a hold; a mezőt, melynek lekaszált rendei között paesirtát halgattam, sáskákat kergettem. A völgyet, hol az első nyul megriasztott; a tavat, melynek hínárja először adott képet az életről.

El-e a dajka, kinek regéjétől először termékenyült meg a képzelet? Az ács, ki a vasárnapi vacsernye után jármot, szekeret faragott nekem? A játszótárs, ki ostort fenni segített? A fa, melyet először ültettem, és a lúgas folyondárja, hol anyit almadoztam?

Elnék-e még? Fáimnak nőtt-e nagy lombja, árnyéka? Hát a jó emberek bánata, gondja megnőtt-e nagyon?

Nap nap után jó s mindeniknek története van. Az örök változás szomorú törvénye új házakat emel, új sirokat hantol.

Az új házakba ismeretlen nemzedék költözik.

Az új sirokba jó ismerősök szállnak le pihenni.

És telnek a napok, épülnek a házak, szaporodnak a sirok — — — s egyszer csak a hívogató alakok elmúlt napoknak tündérvilágából nem jelennek meg többé előttem, mert itt is idegen leszek.

Redvesedő fa a kipusztult erdőben.

Ez azt jelenti, hogy az állami bíróság a pört letárgyalja, tekintet nélkül arra, hogy az egyházi bíróság átadta-e az iratokat, vagy pedig nem.

Az alsófehérmegyei történelmi, régészeti és természettudományi társulat közgyűlése.

Június hó 30-án Gyula-Fehérvárt tartottuk meg közgyűlésünket Csató János alispán elnöklété alatt. A tagok szép számmal gyűltek össze, kik érdeklődéssel fogadták az „Évkönyv” lapjait s megjelentek az elnöki megnyitó beszédet. Kőrödi Peter theol. tanár, az egylet jeles titkára, számolt be ez után az egylet életéről, mely — ha kellő anyagi erővel is rendelkezni fog — bizonyára a legtöbb eredménnyel működő egyletek sorába lépend. Így is már oly gazdag muzeuma van, hogy megfelelőbb épületre volna szükség. A titkár felolvasta továbbá azon igen lendületes felhívást, mely a szentimrei és miriszlói csatatermeknek emléktáblával, illetőleg emlékoszloppal való jelzése végett hívja fel a közönség pártolását s felkéri a városokat, hogy történelmileg fontos helyeiket, épületeiket a millennium alkalmából emléktáblával jelezzék.

A pénztár állása a tagok létszámához képest kielégítő, de az egylet nagy feladataihoz mérten aránylag csekély, s így annál örövendesebb azon bőkezű pártolás, melyben Lönhart Ferencz püspök ö Ezezelenciája részesíti az egyletet, 100 forint adván a gyűlés folyama alatt is, mit örömteljes éljenzéssel s hálás köszönettel fogadott a közgyűlés és ennek kifejezését egy küldött-ségre bizta.

A muzeum és könyvtár gyarodásáról szóló kedvező jelentések után a tisztújítás következett. Elnök lett: Csató János alispán, alelnökök: dr. Tódor József kanonok és Török Bertalan m. főjegyző, főtítkár: Kőrödi Peter, titkár: Avéd Jákó főgimn. igazgató, pénztárnok: Frölich Gyula, ellenőr: Szentmiklósi Jenő főgimn. tanár, ügyész: dr. Mohay Sándor orsz. gyűl. képviselő. A választmány kísorsolt tagjai helyébe megválasztották: Nemes Sámuel kir. törvénzéki elnök, Csiky László kir. ügyész, Boer Bela polgármester, Gergely Ignác kanonok, Zlamál Ágost főgimn. tanár, Sántha János plebános, Vadady László birtokos, Képes Ferencz rendőrkapitány, Szalánczy Jenő szbíró s még többen. Veszely Károly prépost-plebános, az egylet buzgó tagja olvasott fel ezután egy portai követ részére szóló értekez utasítást a XVI. századból, melynek aprólékos és részben furesa ezereoniát a legszigorubb etiquette pontosságával vannak előírva. Az elnököszónó és zárszavai után a gyűlés szétoszlott.

Megragadjuk ez alkalmat, hogy e lapok t. olvasóit felhívjuk az egylet lelkes támogatására. Vármegyénk oly gazdag történelmi és régészeti emlékekben és oly bő anyag áll rendelkezésre a figyelmes kutató részére, hogy azt csak nagy mérvű pártolással lehet közkincesé tenni. Az elmúlt évben is sokan léptek be a tagok sorába, még egyes községek is, de még nagyobb pártolásra van szükség. Évi 3 forint bizonyosan sok intelligens ember megadhat, kérjük: tegye meg: érdekes évkönyvet, a tudomány pártolásából eredő nemes önértzetet nyeri viszonzásul.

Végül figyelmeztetünk mindenkit azon ásatások rendkívül érdekes eredményeire, melyek dr. Csényi Béla, ezen fáradhatatlan, lelkes tanár vezetése alatt évről évre a régi Apulumot tárják fel. Az a nagyszerű római fürdő, melynek egy része az idén lett a föld mélyéből feltárva, már egymaga elég volna arra, hogy körünkben a legnagyobb érdeklődést keltse, amint kelti a legjelesebb bel- és külföldi szaktudósok között.

B.

Fővárosi levél.

Budapest, jul. 4.

Aki nem tudja, hogy mire valók a millenniumi japán legyezók: az ránduljon Buda-

pestre slépdeljen végig néhányszor a székesfőváros utain, vagy sétáljon ki a városligeti „wurstli-praterbe”.

Majd meglátja aztán, hogy csapják a szelet ezekkel a papír legyezőkkel a szemermes kisasszonykák, vagy a fehér flanelnadrágu gigerlik.

Azok a szájalmas kinevezési házalók, kik ezelőtt: limonádét, gyufát vagy „malczbonbont” árultak: most tele vannak akgtva papírlégezőkkel s úgy sétálnak az emberek között, folyton hangosan kinalva az új kereseti czikket:

„Tessék millenniumi japán legyező, 10 krajezar!”

Mi köze Japánnak a millenniumhoz, azt persze senki sem tudja, de azért ebben a melegben mindenki örömet leszurkolja azt az egy hatost, ha másért nem, hát hogy egy kis szelet csaphasson.

A szel is, de még maga Szeless is hallgat. A Heutzi-szobor gondviselője ki tudja merre nyaral?

Bezzeg most küldene csak egy marék dinamitot s robbantaná szét ezt az unalmas uborka-szezont!

A színházak szünetelnek, kivéve a három szinkört. Szinte csoda számba megy, hogy a fővárosi képviselők oly nagy tömegben jelennek meg a közgyűlésen s a hetek óta tartó ellenizgatás dacára a lóvonatu vasutból villamost csinálnak! S a hőség tikkasztó volta mily éles ellentétben áll azzal a hűledezéssel, mely széles körben fut végig arra a hirre, hogy egy gazdag kereskedő, Detsinyi, egyszerű orgazdaságra adta magát! S ha mindez nem elég, ott van a legfrissebb miniszteri rendelet, mely megszabja, hogyan és miként kell felöltözni és perorálni egy házassági aktust végző anyakönyvvezetőnek f. évi október haván tul, amikor sok — eddig egymástól elszakított — ifju és nem ifju sziv polgárilag egyesülhet. A „promenádon” pedig elkecseregett, buskomor bakák sétálnak egyes-egyedül. Hja, a Juczikák elzónáltak ö nagyságákkal a fürdőre. Hej, az az átkozott Stephenson szekere elvitte szivük reményességét!

A székes-fővárosban most rettentő kánikula köszöntött be. Nem csoda, ha mindenki nyaralni van. Ez a hónap különösen az orvosokat és a gimnázistákat üldözi. A doktorok ugyanis már tavasz óta kétségbeesetten lesik a kolerát, a mely mentő eszközök, ha elfogyott az apró pénz. De a kolera egy fidelis ficzko, aki megmarad konokul ebben a szezonban Ázsiában, ahol egy ismert nevű jötevő gróf keresi az elhagyott ösmagyar leányokat csupa jó szivűségéből. A gimnázisták harmincz perczentje a rendőri sajtó-irodát foglalkoztatja. Azok a bizonyos „négyesek”, a mik felkeltik az apai haragot, megvillanyozzák a nádpálczát és utat készítenek a kereskedelemnek, hogy fejlődjék, átöröklődjék a „tanonez” rendszer, nagy ribilliót csináltak. Napirenden van most a bőszi apák feljelentése, akiknek egy-egy fia megbukott és megszökött. Aki előkeríti a gvereket, az föbelöve-tik! Rend szerint azonban néhány koronával enyhíttetik ez a szigorú ígért. A gyerekek megkerülnek és töltik a boldog vakációt.

A könnyüvérű pesti nép pedig uszik a fürdőkben és az adósságban. És ez a két „sport” állandó, mint a nap.

Buzogány.

Levelezés.

Abrudbánya, 1895. július 1.

Csak ha a magyar közmivvelődés ügyét látom a személyi érdekek elébb helyezését, vagy a magánboszu érvényesítésével veszélyeztetve, akkor lépek a nyilvánosság elé, hogy annak lesújtó ítéletével az e szent ügyön ejtett sebet behegesszethessem. Gondolom, hazánk minden részében s hazánk minden igazán hazafiasan gondolkozó polgárának kebelében egy a cél: nagygyá tenni az egyedet, hogy nagy s ezer éves multjához méltó legyen a magyar haza.

Apróbb vizsályok, összeütközések a haladás mikéntjét illetőleg itt és ott is történnek; de ezeket az egy cél felé törekvés eszméje elsimítja. Minket is a czéltudatos Geniusz vezetett itt a nyugoti havasok aljában akkor, mikor — belátva a tespedés rothasztó köde között a mult tévedéseit — öntudatos erővel kezdtünk a nemzeti neveléshez.

Megtartani a magyarságnak hazánkfiait, városunk polgárait, ez vala köztünk az igazak jelszava! S míg a tanügy-barátok s állam figyelmét magunkra vonhatók, addig önéronként létesült az új s lelkes magyar polgárokat nevelő ipariskolánk. De ez csak egy s mondhatni parányi eszköz volt ahhoz, hogy a kötelesség hű teljesítésével is czélunkat elérhessük. Zörgöttünk, cselekedtünk, kértünk, követeltünk — s a magas kormány meghallgatta hazafias, fájdalmas szavunkat s segítségünkre sietett. Iskolahelyet adott, hol már egy év óta hatalmas csarnoka a közmivvelődésnek hirdeti azt, hogy rohamosan haladó, fejlődő korunk gyermekeitől elmaradni nem akarunk s nem fogunk. Hogy minő örömmel léptünk a megnyitás pillanatában e szentély lépcsőjére, azt leírni nem lehet! S hogy mennyire lelkesítő vala, egy rövid tanév folyamán együtt látni erős kezek vezetése alatt gyermekeinket, azt felfogni talán csak mi tudjuk.

Jobb volna itt bezárni levelem, hisz így velünk örvendene minden igaz hazafi, de ezt nem tehetem, folytatnom kell, mert ezt is a kötelesség, a hazafias kötelesség parancsolja! Hallom ugyan a már közpeldabeszédé vált figyelmeztetést: „Ne ítéld, hogy ne ítéltessél.” s bár ismerem is ennek messze kiterjedő horderejét, mégis, mert nekem szemem fénye ez a szentély, ítélek és ítéletet kérek.

Nem vonok le senkinek az érdeméből, de azt sem engedhetem, hogy az érdem elrutintassék, senki által. Az épület fennem hirdeti városunk képviselő-testületének, élén a polgármesternek érdemét. De az iskola egy évi működése s az a végeredmény, mely sok szülő szemébe csala könyveket, míg egyfelől a tanítók, addig másfelől a hazában is pártját ritkító gondnoksági elnöknek Dr. Nagy Károlynak az érdeme! Az ő személye, az ő humánus, lelkes hazafisága hozott már az első évben 53 idegen ajku növendékot ebbe a szentélybe. Szerényebb ő annál, hogy a dicsereteknek örvendezzen, mert ő — mint szokta mondani — csak kötelességet teljesít. Hogy a befolyás útján kinevezett igazgató-tanító és a már érdemes tanítók között a lappangó vihar ki nem tört s hogy a vizsály magva elfojtatott, az ő érdeme. Csaknem mindennap ott volt e szentélyben s mindig talált gyönyörűséget. Az iskola ügyei körüli fáradozásait ismeri a kir. tanfelügyelő ur is. Három napig tartó záró vizsgáinkon szeretettel elnökölt s nem csak szavakban fejezte ki a jók és szorgalmasok iránti di-

cséretét, hanem a minden szépért-jóért lelkesedni tudó kedves nejétől az anyagot is segítségül hozta. Őt angyalos tallérral lepte meg azon három növendékot, kiknek legszébb munkájuk volt s kik legjobban szavaltak.

És mi történt a záró-vizsgán? A szavalók egyike, ki a Molnár Albert ev. ref. lelkész leánya, az apa nyílt parancsára nem fogadja el a jutalmat. Az apa gyarló védelme abban nyilatkozott meg, hogy leánya nem volt tan-köteles. Kérdem hát többek nevében, miért irattatta be, miért járatta iskolába, miért állított ki munkát s miért szavalt? És miért engedte meg később, hogy elfogadja mástól a jutalmat? Helyén kérdezte meg Dr. Nagy Károly: hát már a személyes politikát az iskolába is behozták? S helyén hallotta Molnár Albert az adományozó nőtől az őt lesújtó ítéletet. Zugott a terem a megbotránkozott közönség lármájától. Ez udvariatlan tényére a tiszteletes urnak, elsápadtak a nők s — ha vége nincs az addig magasztos ünnepélynek — bizony nem tudom, minő kimenetele lesz vala e kvalifikálhatatlan ténynek. Hogy a kedélyek lecsillapultak, ez a Dr. Nagy Károly érdeme, ki hidegvérével csak megvetésben részesítette az erre méltó eljárást. Csak az a sajnos, hogy ez előre kicsejáltnak látszó illetlenségben alighanem részes volt Szilágyi Etelka tanító, s amint halljuk, maga az igazgató-tanító is, s ami több, az apa csak keresztül vitte, mit ők tervéztek. De hát vajjon ez-e a kötelesség? Ez-e a tisztesség az ajándékozó nővel szemben? És ez-e a kötelesség azzal az előljáróval szemben, ki önfeláldozással küzd ez iskola érdekében? És ez-e az illem, az ünnepélyen résztvevők iránt? Lehet-e most már a kir. tanfelügyelőnek nyugodtan nézni az iskola szentélyében azokat, kik a helyett, hogy az ily ünnepélyeket emelnék, azt megzavarják? Már ezen egy tény is elégséges volna arra, hogy az igazgató-tanító urat megfelelőbb helyre áthelyezzék. Ebből csináljon fegyelmi ügyet a kir. tanfelügyelő. Elnéztük azt, hogy egy évig az apa és fiu együttesen gondnoksági tagok voltak, de már ezt tovább nem lehet tűrni. Ugy halljuk, hogy e hősies, de nem illedelmes tény már is arra vitt több szülőt, hogy gyermekét ez iskolába ne adja, ha a kir. tanfelügyelő megtorlásról nem gondoskodik. Ne fájjon-e a szív ezek után? Ne hulljon-e a köny? Mint Krisztus ment a kufárokhöz, úgy jöjjön a törvény vesszejével a tanfelügyelő! Jöjjön s csillapítsa le a kedélyeket, jöjjön s tanítsa tiszteletre azokat, kiknek arról oly kevés fogalmuk van. Ezt várjuk tőle, különben jogorvoslatot szerzünk ott, a hol az igazságot egyformán mérik.

Többen.

Az önk. tüzoltó-egylet juniálisa.

Szép nap viradt reánk június hó 30-án. Mintha a természet is meg akarta volna czáfolni a közönség azon szokássá vált mondását, hogy amikor a tüzoltók mulatságot rendeznek, az esőnek ökvetetlenül esnie kell.

Már kora reggel megszólalt az öreg örhegy, jelezve a juniális megtartását: a tüzoltó parancsnokok járása-kelése felébresztette közönségünk érdeklődését, mely egyletünket mindig pártolni szerette, felfogván egyletünk czélirányos működését, melynek működése városunk erkölcsi és anyagi hasznára szolgál, s eljött, hogy filléreivel előmozdítsa egyletünk fejlődését, megjelenésével mulatságunk sikerét.

Ott láttuk városunk elité közönségét, a m. kir. honvéd tisztikart teljes számban, polgárságunk színe-javát, egyszóval mindenkit, aki mulatni szeret, kasztrendszer nélkül.

Szólt a zene, mulatott mindenki, úgy, hogy a közönség csak a reggeli órákban oszlott szét.

Ezen mulatság a milyen sikeres volt, épp oly szép volt a bevétel is és pedig: összes bevétel 222 frt 50 kr, kiadás 101 frt, tiszta jövedelem maradt 121 frt 50 kr.

Felülfizetni szivesek voltak: Dr. Gyarmathi Ernő 40 kr, Botz Elek 40 kr, Orbay Lajos 40 kr, ifj. Cirner József 40 kr, Székelyhidy Ödön 40 kr, N. N. 40 kr, Zajzon Ferencz 40 kr, Gréf János 2 frt, Ince István 50 kr, Benedek Sámuel 40 kr, Lázár István 1 frt, Scheidel József 10 frt, Kövér János 40 kr, Meesér József 30 kr, ifj. Winkler János 2 frt, Müller Mihály 1 frt 20 kr, Morágyi István 40 kr, Török Bertalan 1 frt 40 kr, Vajna István 40 kr, Király Sándor 20 kr, Dunai Albert 40 kr, Ujvári István 80 kr, Kertész József 40 kr, Kiss Károly 40 kr, Bakó Károly 40 kr, Majer József 20 kr, Luka Albert 40 kr, Szakmáry Samu 20 kr, Máthé István 50 kr, Herepei Károly 40 kr, Papp János 80 kr, Reinbold Olivér 1 frt 20 kr, Deli Ödön 40 kr, Szőke Károly 40 kr, Korbuly Bálint 40 kr, Dovics Péter 20 kr, Adorján Elek 40 kr, Perémi Miklós 40 kr, Blum Gyula 10 kr, Barát Sándor 1 frt, Goldberger Julius 40 kr, Barabás Károly 80 kr, Jenei Elek dr. 1 frt, Vajda Péter 2 frt, Székely 40 kr, Tunyogi János 30 kr, Keller Mihály 1 frt, Dr. Magyarai Károly 1 frt, Reich Mihály 1 frt 50 kr, Bartók Gyula 60 kr, Fenichel Simon 60 kr, Dr. Farnos Árpád 40 kr, Gazsa Samu 90 kr, Brachtel Antalné 30 kr, Harmath Antal 1 frt, N. N. 40 kr, Friedman József 30 kr, Nagy Lajos 80 kr, Fesztinger Dávid 40 kr, Pogány János 80 kr, Neuman Géza 1 frt, Folyovits Sándor 3 frt 80 kr, N. N. 30 kr, Zaida János 50 kr, Czeiler Ede 5 frt, Lőrincz Károly 20 kr, N. N. 20 kr. A pénztárban talált többlet 3 frt, összesen 61 frt 30 kr.

Midőn ezen felülfizetésekért egyletünk nevében köszönetet mondok, elmulasztathatlan kötelességemnek tartom hálás köszönetünket tolmácsolni Haberman Rudolf n.-szebeni sörgyáros és Scheidel József helybeli birtokos uraknak azon tettükért, hogy egyletünket sörrel, illetőleg borral ajándékozták meg, mely a mulatságon az egyleti tagok között ki is osztott.

Székelyhidy Ödön,
egyl. titkár.

Vegyes hírek.

— **Az új peerek.** Az új magyar mágnások kinevezését vasárnapi számában közölte a hivatalos lap. A kinevezésre vonatkozó királyi kézirat így hangzik: Magyar minisztertanácsom előterjesztésére bojári Vigyázó Sándornak és törvényes utódainak a magyar grófi méltóságot; világi Bohus Zsigmondnak s törvényes utódainak; loósi és egervári Solymosy Lászlónak s törvényes utódainak; és zeykfalvi id. Zeyk Józsefnek s törvényes utódainak a magyar bárói méltóságot és az 1885. VII. törvényezikk 2. §-a c) pontja értelmében úgy valamennyi fentebb nevezetnek, mint törvényes fi-utódaiknak egyszersmind az örökös főrendiházi tagság jogát adományozom; végül a világi Bohus Zsigmond részére adományozott bárói méltóságot és örökös főrendiházi tagsági

28. szám.
jogot te
lóra és
törvény
terjeszt
25-én. F

— **M**
gató —
hasonló
sülünk e
rányosna
a nagysz
a gyári
zése, kiv
magartat
lenne a
ki voltak
talos lap
ságygym
a sopron
mosujvár
enyedi k
vezte ki

— **K**
czeller-k
ügyi min
szeti és
Mint sza
léptetés

— **K**
kir. albi
ügyészsz
vélyesen

— **Sz**
zászlóalj
nyervén,
kintése

— **A**
csendőr
rosunkb
tishti m
kir. cse
tett ki.
vánunk.

— **C**
Hunyadi
ben a j
tani tár

— **H**
ev. ref.
örök hű
szászvár
nak, Ilo
párnak.

—
leányisk
műterme
m. kir. l
bravour
képeket
is lenne
r. kath.
vázlatát

— **A**
tályának
e hó 12
szébb si
ség a p
vörös és
hívókat
küldte s
lódés ny
e még c
nyörű v
vidékről
ket. A f
den lehe
ván, ez
tett s a
Jupiter
mélne m
Friss ha
fiatalit, r

jogot testvéröccseire, világi Bohus Lászlóra és világi Bohus Zsigmondra s azok törvényes utódaira, illetőleg fiutódaira is kiterjesztem. Kelt Bécsben, 1895. évi jun. hó 25-én. Ferencz József, s. k. Bárányffy, s. k.

— **Mecser József** orsz. fegyházi igazgató — amint halljuk — Sopronba megy hasonló minőségben. Nagy sajnálattal értesülünk ezen tervről, melynek valóságát hátrányosnak tartjuk, mert ezen kiváló igazgató a nagyszabású építkezések sikerült átvitele, a gyári foglalkozás nagyobb mérvű berendezése, kiváló bánásmódja és közbecsülést nyert magatartásánál fogva valóban pótolhatlan lenne a mostani viszonyok között. — Már ki voltak szedve e sorok, midőn a hivatalos lapból értesülünk, hogy a m. kir. igazságügyminiszter **Mecser József** igazgatót a soproni, **Vajna Károly** ellenőrt a szamosújvári, **Uray László** ellenőrt a nagyenyedi kir. orsz. fegyintézet igazgatójává nevezte ki.

— **Kinevezés.** Gálfi János helybeli vincczellér-képezdei segédtanárt a földmivélségi miniszter a XI. fizetési osztályban szőlőszeti és borászati felügyelővé nevezte ki. Mint szakképzett fiatal embernek, ezen előléptetése alkalmával szívesen gratulálunk.

— **Kinevezés.** Stephany Elek helybeli kir. albiró a brassói kir. ügyészséghez alügyészsévé neveztetett ki. Új állásához szívesen gratulálunk.

— **Szöke Károly** m. kir. honvéd őrnagy zászlóalj-parancsnok több heti szabadság-időt nyervén, az erdélyi részű szép vidékek megtekintése után furdőre utazik.

— **Áthelyezés.** Genesi Arnold m. kir. csendőr tisztihelyettes — mint halljuk — városunkból Kolozsvárra helyeztetett át oktató-tisztí minőségben. Ezuttal **Burján Endre** m. kir. csendőr hadnagy segéd-tiszté neveztetett ki. Mindkettőjüknek sok szerencsét kívánunk.

— **Csegezy Gyula** kir. járásbíró Bánffy-Hunyadról Maros-Ujvárra lett áthelyezve, kiiben a jbiróság szakavatott vezető s az ottani társadalmi élet egy új tagot nyert.

— **Hymen.** Nagy Károly, a n.-enyedi ev. ref. egyház jeles lelkésze és theol. tanár, örök hűséget esküdött **Sylvester Domokos** szászvárosi ev. ref. lelkész kedves leányának, **Ilonának**. Boldogságot kívánunk az ifjú párnak.

— **Szamosi László** festőművész a leányiskola találkozó termében pompás kis műtermet rögtönzött. Most **Szöke Károly** m. kir. honvéd-őrnagy arcképét festi, igazán bravóval. Már többen is készülnek arcképeket festetni, s a ritka jó alkalmat kár is lenne elszalasztani. Művésznünk a helybeli r. kath. templom számára egy **Mária-kép** vázlatát is készíti.

— **Az E. K. E.** alsófehérvármegyei osztályának **Intregáldi** kirándulása — mely e hó 12. és 13-ára van tervezve — a legszebb sikerrel kecsegtet. Az osztály-elnökség a programot megállapítván, a diszes vörös és zöld finom papírra nyomott meghívókat a szélrózsa minden irányában szétküldte s már előzetesen is oly meleg érdeklődés nyilvánul a forró idő dacára megyénk e még csak igen kevesek által ismert gyönyörű vadregényes pontja iránt, hogy távoli vidékről is többen ígérték meg részvételüket. A figyelmes rendezőség a turisták minden lehető kényelméről gondoskodni kívánván, ez irányban messzemenő intézkedéseket tett s a titkárt még azzal is megbizta, hogy **Jupiter pluvius** telefon utján kérje fel: kimélné meg ezuttal áldásától a kirándulókat. Friss havasi víz és fenyő-illat, mely üdit és fiatalít, meg szép pisztrángok ingyen lesznek

a társaság rendelkezésére bocsátva. Az indulás **Enyedről** 12-én reggel 1/2 5 órakor, **Felső-Gáldról** reggelizés után, 9 órakor lesz. Aznap meghálás **Intregáldon**, másnap haza térés a **F.-Gáldon** tartandó ebéd után. Jelentkezni lehet f. hó 8-ig dr. **Varró László** titkárnál. Részvételi díj nőknek 5 frt, férfiaknak 7 frt, melybe az étkezés, az ökörfogatok és lovak díja is be van számítva. Aki nem tagjai az **E. K. E.** megyei osztályának, azok 10 frtot fizetnek. **F.-Gáldig** és vissza fogatról mindenki maga gondoskodik.

— **Hálás közönség vagyunk,** ha időnk és pénzünk van, ezt láttuk a leányiskola által rendezett előadáson, melyen a „**Rózsakirályné**“ kis daljátékát virágoknak öltözött mintegy 50 leányka, **Borsai Samu** vezetésével és **Folovich Annuska** zongorakiséréte mellett, zsufolásig szorongó nagy közönség előtt játszotta és énekelte el. Ezt megelőzőleg **Magyar Jolán** és **Gödri Aranka** csinos zongorajátéka és **Havas Irma** szép szavalata nyert köztetszést. A jövedelem dr. **Kovács Ödön** emlékére lett szentelve. Egy hét múlva már a szabadban volt egy pompás júniális, derék tűzoltóink végtelen öröme. Akkor közönség és oly jó kedv volt, hogy ritkítja párját, a jövedelem pedig felülhaladta az **Ö. T. E.** lángolóan vérmes reményeit is.

— **Városunk fejlődése** igazán örvendetesen kezd alakot nyerni. A sétatéren a szép nagy táncz helyiség épül, f. hó 3-án a gránit járdát kezdték lerakni a buzapiacozon, **Zyda** jeles műépítésznök buzgón készíti a vármegyeház, a városház melletti **Bene-féle** ház építési és a táncz-termek átalakítási terveit s e mellett igen szép tervet készített a törökök, tatárok elleni harcban vitézül küzdött főiskolai ifjuság hőseinek a sétatéren emelendő emlékről. A szép góth stílusú ref. templom renoválására is a pénz készen áll. A magyar-utczában két csinos ház lesz kiépítve s más utczákban is több új ház épült és készül. Igazán kár, hogy a kedvezőtlen helyi viszonyok miatt az utcák, terek rendezése oly nehezen haladhat, pedig szétszórt utcákból, csak sok költséggel, okosan kiszámított tervvel és ügyes kitarással lehet egységes jellegű, rendezett képpel bíró várost alakítani. Jó volna, ha polgárságunk nem csak a várostól várna minden kezdeményezést, hanem maga is elől járna a kivihető, jó eszmék felvetésében és gyakorlati kivitelezésben, amihez persze egy kis áldozatkészség is kell, amit pedig egy kis lelkesültséggel el lehet érni.

— **Bálványosfürdő megnyitása.** Az újból rendezett „**torjai Búdós**“ immár gyógyfürdő jellegű lett. Van orvosa, gyógyszerháza, egy nagy szállója, melyben teljes ellátást nyernek a fürdőzők személyenként 3 forint napdíjért. **Apor Gábor** báró, a fürdő tulajdonosa, napok óta **Bálványoson** időzik s személyesen felügyeli a rendezés munkáit. A munkások egész raja, kőműves, ács, kőfaragó, kefétesz vezetése alatt sűrű-forog, hogy a fürdő július 8-án megnyitható legyen és minden elkészüljön, amit eddig óhajtván nélkülöztek ott. **Dr. Chyzer Kornél** miniszteri tanácsos, a belügyminiszterium egészségi osztályának főnöke, a napokban látogatta meg **Bálványosfürdőt** s meglepetéssel látta a változásait a telepen, melyet még pár év előtt az „**ázsiai**“ jelleggel volt kénytelen jellemezni. **Dr. Farkas Jenő** közegészségügyi kir. felügyelő szintén látogatást tett a természeti kincsekkel pazarul megáldott helyen, s a legszebb remények biztosítékát látta az új létesítményekben arra nézve, hogy e hely megérdemelt világhírűvé váljék.

— **A Zichy-expedícióról.** A **Zichy-expedíció** jun. 10—11-én 28 óra alatt átkelt

a **Kaspi-tengeren** **Baku** városából **Uznu-Adába** (**Honzus-sigatre**), onnan a **transkaukázusi orosz** hadi vasuton két teljes napig egyfolytában utaztak iszonyu 50 foknyi (Celsius) hőségben a homok sivatagokon keresztül. Órák hosszúig megy a vonat futó homok halmok között, amelyeken sem fű, se fa meg nem terem, még a homok megkötése czéljából itt-ott mesterségesen ültetett százul növény is nagyon gyéren látható. Az új orosz telepek egy-egy fél napi távolságban mutatnak csak némi életet, de az ott lakók is valóságos számkivetésnek tekintik itteni, többnyire hivatalos foglalkozásukat. A régi kulturvárosok, mint **Merv**, **Amu-Darja** csak romjai a régieknek. A nagy **Amu-Darja**, (a régi **Oxus**) folyó felett épült rozoga hidon egy félóraig megy a vonat. Itt ér a vonat **Bokhara** határára, amely szintén homok-sivatagokkal és termékeny oázissal váltakozott. **Bokhara** termékeny síkság közepén fekszik. **Ó-Bokharában** a régi keleti tarka élénk élet folyik, a mért földnyi távolságban épült **Uj-Bokhara** teljesen orosz telep, ahol a politikai ügynökség palotájába szállásolták el az expedíció tagjait a legnagyobb előzékenységgel. Az expedíció 3 nap múlva tovább folytatta útját **Szamarkand** felé, ahol 300 verszttel közelebb lesz a **khinai** határhoz, mint a **Kaspi-tenger** keleti partjához. **Ó-Bokharában** megtekintették a várost, az emir palotáját, a templomokat, iskolákat, bazárokat stb. Megtekintették továbbá az emir nyári palotáját, **Sir-Bedenben** s a régi khánok temetkezési helyét.

— **A posta-kézbesítés egy fontos akadálya.** A postai tarifában intézkedés van ugyan téve az iránt, hogy különösen a nagyobb városokba szóló postaküldeményeken a címzett lakása, a kerület, utca, házszám stb. kiírásával pontosan megjelöltessek. Ezen gyakorlati utasítást azonban a közönség oly kevéssé veszi figyelembe, hogy napoként ezer és ezer level érkezik **Budapestre** és más nagyobb városokba, melyeken a címzett lakása hiányzik. Ennek azután az a következménye, hogy a levelek tekintélyes része vagy hosszas kérdezősködés után elkésve és sokszor illetéktelen egyének kezbesítetik, vagy egyáltalában nem is kézbesíthető. Különösen előfordul ez rendes körülmények közt is olyan esetekben, midőn betegség, fegyvergyakorlatokra való behívás és más efféle okok következtében a kézbesítésre hivatott egyént mással kell helyettesíteni. A napokban lefolyt sztrájk-közben különösen nagy fennakadást okozott ez a körülmény; a **budapesti** posta- és táviratigazgatóság költséget és fáradságot nem kimélve hasztalan igyekezett azon, hogy a postaforgalommal kapcsolatos és a közönségre annyira fontos kereskedelmi és magán érdekek a forgalom szünetelése által kárt ne szenvedjenek, hasztalan pótolta a sztrájkoló egyéneket más munkaerőkkel, minden jóakarata füstbe ment a közönség azon mulasztásán, hogy a **Budapestre** szóló levelek nagyobb részének czimeiből az utca- és házszám hiányzott, holott, ha ezen akadály fenn nem forgott volna, a küldemények nagy része a sztrájk tartama alatt is akadálytalanul kézbesíthető lett volna. Reméljük, hogy az elmult forgalmi zavarokból a közönség is saját jól felfogott érdekében le fogja vonni azt a tanuságot, hogy postaküldeményeinek gyors kézhez jutását a megfelelő teljes cím ráírásával biztosítani igyekezzik, mert különben a nagyobb városok postahivatalai — különösen **Budapest** — a legjobb akarat és igyekezet mellett sem képesek az érkezett küldemé-

nyeket gyorsan kézbesíteni, a késedelem pedig sokszor magántermészetű ügyekben is nagy hátránnyal járhat egyesekre, üzletemberekre pedig valóságos kalamitás, amelyen csak is az érdekelt közönség maga segíthet az által, ha a pontos és gyors postakézbesítésnek ezen itt említett akadályát elhárítja és postaküldeményeinek ezimezésére gondot fordít.

— **Horhi Pál kérvénye.** Horhi Pál ismeretlen tartózkodású és foglalkozású öreg ember, felhasználva József főherceg szemleutját, a következő kérést levelet küldte postán ő fenségéhez:

„Ő eszászári kjr. Fenségének saját kezében adások

Kegyesszine ellé esedezem én mint szegény kiszolgált katona a ki már nyocz év olta munkaképtelen szív bajban szenvedek. Csekél kis segedelemért esedezem és kívánom hogy az jó Isten társá meg sok számos éveig egisegben az egész Herczegi családjával együtt kívánom tiszta szivemből én Horhi Pál.”

Miután e kerő levélből nem tűnik ki Horhi Pál illetősége, ő Fensége főudvarmesteri hivatala Nagy Enyed város polgármesteréhez küldte kipuhatólós végett a levelet, mellékelvén 3 frt segélyt. Ha az ismeretlen Horhi Pál bátyánk előkerül, a 3 frtot megkapja Nagy Enyed város polgármesterétől.

— **„Mentor“ Ellátási Vállalat.** Az emberi leleményesség kifogyhatatlan az eszközökben, a melyekkel a saját kényelmét és haznát bővíteni, gyarapítani tudja. Az elsőrangú találmányokon kívül, mint a gőz, a villamosság értékesítési, ezer apró újításokat eszel ki, melyek szinten megérdemlik figyelmünket, bámulatunkat, éppen annál inkább, hogy csak kicsi dolgok, apróságok, melyek első tekintetre szemünkbe sem ötlenek. Tíz hónap múlva már megvillik az ezredéves országos kiállítás Magyarországon fő- és székvarosában, a mi egyetlen Budapestünkön. Százerek fognak e korszakot jelző kiállításra az ország minden szögletéből felözönlenni, de százerek lesznek kénytelenek az anyagiak hiánya miatt vágyukat megtagadva otthon maradni; akik feljuthatunk, azoknak is lankasztani fogja lelkesedését az a sok ügyes-bajos vesződés, amivel a járatlan idegen — ilyen alkalmakkor — megküzdni kényeszerül, ugy az etkezés, lakás, mint a látványok megtekintésének érdekében. Az emberi leleményesség ez alkalmatlanságokon enyhíteni, az ezredéves kiállítást a szegényebb sorsúak számára is megközelíthetővé tenni, readkívül egyes intézkedéseket eszel ki. Ugyanis alakult a Dániel Erno m. kir. kereskedelmi miniszter, 4512—95. sz. leiratával biztosított partfogása mellett, másfelől a „Budapest-Erzsébetvárosi Bank“ szavatolásának segítségével az ezredéves országos kiállítást látogatók számára egy ellátási vállalat „Mentor“ ezimvel, mely a látogatót 7 napra lakással, etkezéssel, szórakoztató helyekre, közlekedő kocsikra szóló jegyekkel, 1 drb. kiállítási tombolajegygyel, sőt meg 1 ezer frtos baleset-biztosítási bércezával is ellátja 42, azaz negyvenkét o. e. forintért. Hogy pedig a szegényebb sorsú se erezze meg, a 42 frtot 42 heti vagy 10 havi részletekben is lehet fizetni, még pedig legkésőbb szept. 1-től kezdve, amikor az előjegyzéseknek különben is meg kell történni. Es most figyelemztető sorainkat a „Mentor“ felhívásának bevezető soráival fejezzük be: „A politikai és kulturális ünnepek mellett a millennium központja az ezredéves országos kiállítás lesz, mely május 1-jétől október 31-ig tart. Hazánk régi dicsőségének kegyeletes emlékeit tárja föl e kiállítás történeti fősoportja, a jelenkori fősoport pedig nemzetünk szellemi és anyagi erejének sokféle változatait. Akiben magyar vér, magyar lélek és magyar szív lakozik, annak meg kell nézni a kiállítást, hogy örömmel és lelkesedéssel hódoljon a múlt emlékeinek, büszkén konstalálja a diadalmas jelent és ebből folyólag bizalommal nézzen a jövőbe!“

— **„The Gresham“ életbiztosító-társaság Londonban.** E társulat 46. évi jelentése, mely az 1894. évi december 31-én befejezett üzletéről szól és a részvényesek 1895. évi április 7-én tartott rendes közgyűlése elé terjesztett, rendelkezésünkre állván, következő főpontjait közöljük. Az 1894-ik évben 9233 kötvény 78,736,000 korona tőke összegről lett kiállítva. A díjbevételek, levonva a visszbiztosításért fizetett összeget, korona 20,134,473:55 fillérre rugtak, mely összegben a korona 3,246,109:48 fillért tevő első évi díjak befoglaltatnak. A kamatszámra mérleg a lefolyt üzleti évben korona 5,185,194:58 fillért tett ki, és a társaság jövedelmét a díjbevételekkel együtt korona 25,319,668:13 fillérre emelte. A társaság az elmúlt évben korona 10,045,965:94 fillért utalványozott oly követelések alapján, melyek életbiztosítási kötvényekből eredtek. Lejárt kiházasítási és vegyes biztosításokra korona 2,006,340:83 fillért, visszvásárlásokra 1,331,648:02 fillért fizetett ki a társaság az elmúlt évben. A biztosítási és járadékalapok a lefolyt üzleti évben korona 6,974,567:50 fillérrel gyarapodtak. Az aktívák főösszege 1894. december 31-én korona 138,416,475:63 fillérre rugtak. Tőkebefektetések: korona 738,543:02 fillér angol állami papirokban, korona 395,581:25 fillér indiai és gyarmati kormányok értékeiben, korona 25,897,993:23 fillér idegen államok értékpapiraiban, korona 6,203,650:94 fillér vasuti részvények, elsőbbségek és garantáltak, korona 6,068,964:48 fillér vasuti és egyéb kölesönkötvényekben, kor. 18,287,406:14 fillér a társaság ingatlanában (ezek között vannak a társaság budapesti és bécsi háza), korona 6,590,663:75 fillér jelzálogokban és korona 24,233,672:82 fillér különböző értékekben.

— **Vetőmagvak.** (Mauthner Ödön tudósítása.) Voros löheréből és luczernából vajmi kevés, burgundi takarmányrépamagból pedig egyáltalán mi sem fogott. Ellenben tarlórépamagunk felette élenk kereslete van és gazdák által nagy mennyiségben ön vásárolva. A természetes rétek az utóbbi gyakori esőzések által bő termést ígérnek, minek következtében a mesterséges takarmány nyerésére szolgáló, most vethető magvaknak, nevezetesen mustárnak, csibehurnak, biborherének stb. megcsappant a kereslete és a mi jogyott, csak nyomott áron volt elhelyezhető. Jegyzések: Luczerna 48—52 frt. Lóhere 60—65 frt. Bihorhere 24 frt. Muharmag 24 frt. Pohánka 9.50 frt. Mustármag 10 frt. Csibehur 10 frt.

— **Nyilvános köszönet és számadás.**

A nehá Dr. Kovács Ödön alapra rendezett gyermek előadás összes bevétele volt 166 frt 65 kr, kiadás 63 frt 34 kr, tiszta jövedelem 103 frt 31 kr. A nemes ezérra felülfizetni kegyeskedtek: Gáspár János ur 2 frt. Török Bertalan ur 2 frt. Horátsik J ur 2 frt 60 kr. Bisztricsány L. ur 1 frt. Cservényi M. ur 90 kr. Festinger D. ur 50 kr. Matyás L. ur 20 krt. es Major tanczmester ur tancztanítási díját, 3 frtot. Fogadják a szíves résztvevők és adakozók a rendezőség hálás köszönetét.

— **Nyilvános számadás.** A nagyenyedi m. kir. orsz. fegyintézet őrszemélyzete folyó évi június 29-én saját segélyalapja javára a setatéren nyári tanczmulatságot rendezett, amely minden tekintetben szépen sikerült, amennyiben a fegyori segély-alapot 50 frittal gyarapította, a jelen volt szép közönség pedig jól mulatoit. Felülfizettek: Mecsér József íg. 4 frt 50 kr, Röder Antal 1 frt 50 kr, Makovicska Ottó 2 frt, Diószeghy Lipót 1 frt, Dráveczky Gusztáv 1 frt 50 kr, Barácz Albert esp. 1 frt, Tóth Sámuel ref. lelk. 1 frt, Rusz János g. kel. lelk. 1 frt, Boér Áron g. kath. esp. 2 frt, Szóke Károly honv. őrnagy 50 kr, Boglár honv. százados 1 frt, Perényi honv. főhadnagy 50 kr, Belényesi honv. főhadnagy 50 kr, Bálint János 1 frt 20 kr, Faber Béla 10 kr, Gatter 1 frt

50 kr, N. N. 50 kr, Munkácsi Zs. 1 frt 80 kr, Nuszbaum 50 kr, Sklecz Károly 30 kr, Szebeni A. könyvkötő 50 kr, Grün 1 frt, Korbuly Bálint 1 frt, Winkler János 2 frt 50 kr, Bisztricsány 4 frt 50 kr, Székelyhid János 1 frt, Círner József íg. 2 frt, Kánia Pál 1 frt 50 kr, Korecssek 1 frt 10 kr, Markovics órás 50 kr, Graef János 2 frt, Máhr Ferencz 30 kr, Csiki Károly 50 kr, Dunai Albert 50 kr, Sánta Károly 50 kr, Bisztrai Domokos 20 kr, Marton Mór 50 kr, Deics Samu 30 kr, Incze Albert 50 kr, Gazsa 50 kr, Czeiler Ede 50 kr, Úveges András 40 kr, Pogány János 50 kr, Pánczél György 30 kr, Nagy Gyula 1 frt, Sánta 20 kr, Incze István 1 frt, Török Bertalan 1 frt, Nagy Miklós Tordán 1 frt, Imre Miklós 50 kr, Nagy János 20 kr, Begyelán Sándor 20 kr, Karsai 60 kr, Barta L. 20 kr, Lúkel 20 kr, Szabó József 20 kr, Möricz 20 kr, Pataki 20 kr. Fogadják ugy a mélyen tisztelt felülfizetők, mint a megjelent közönség a rendezőség hálás köszönetét.

— **Még rosszabb.** „Kisasszony, megdondolta-e jól azt a lépést, melyet tenni szándékozik?“ — kérde a pap a férjhez menő leánytól. „Hisz tudja, hogy a házasság nagyon komoly dolog.“ — „Igenis, főtisztelendő ur, tudom! de örökké leánynak maradni még komolyabb dolog“ — felel az ifjú hölgy elszántan.

Irodalom.

— **Január óta** van a magyar hölgyközönségnek olyan divatlapja, melynek sikerült a párisi izlés egész fejlődését s a divat minden szép alkotását teljes képen tárni fel. Ez a lap, mely az összes többi divatlapok fölött áll, a „Párisi Divat“. Abrai és szövege egyaránt képesítik arra, hogy a közönség úgy tekintse, mint a hamisítatlan, elegáns és választékos párisi izlés legmegbízhatóbb ismeretét. Egyik főelőnye az, amivel rajta kívül egyetlen e fajta lap sem dicsekedhetik, hogy minden száma ugyanakkor, ugyanazon órában jelenik meg itt, mint Párisban, hol az e lapnak megfelelő francia közlöny évek óta kedvelt lapja a párisi hölgyeknek. Abrai mind fenyekepfelvételek után készülnek s igr mutatják be a párisi és londoni nagy szabó-műtermek (Worth, Laferrière, Rodrigue, Moslard, Redfern) mintaruháit, részletes magyarázattal és szabás-mintákkal. A „Párisi Divat“ hetenkint jelenik meg, minden szombaton, három nagy iven, vagyis 12 lapon. Első iva a divatnak, a második a kézimunkáknak, háztartásnak, lakásberendezésnek, az orvosilag ártalmatlannak nyilvánított szépitőszerek ismertetésének s más e fajta tudnivalóknak van szentelve. Harmadik iva négy teljes lapon regenyeket és beszéleket közöl. Kéthetenként szabásminta-iv s havonként színes divatkép egészíti ki a lapot. A szerkesztőség a szerkesztői üzenetekkel és a megrendelések elintézésével is készségesen van segítségére az olvasóknak. A magyar hölgyközönség csak saját kiünő izléséről s helyes ítéletéről tett tanúságot azzal, hogy már eddig is, e félév alatt, ugy megszerette e lapot, amit annak nagy elterjedése bizonyít. A „Párisi Divat“ előfizetési ára egy évre 8 frs félévre 4 frt, negyedévre 2 frt. A „Pesti Hirlap“ politikai napilappal együtt egy évre 18 frt, félévre 9 frt, negyedévre 4 frt 50 kr. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal.

— **Pártolásra méltó folyóirat** a Székely Sámuel szerkesztésében megjelenő Politikai Hetiszemle. Magyarország ez egyetlen komoly irányu politikai hetilapja, mely fényes kiállítás, gazdag és változatos tartalom, magas etikai és szellemi színvonal tekintetében vetekedik a külföld legkedveltebb hetirevue-ivel. E lap tárgyalagos és független magatartásával rövid idő alatt irányadó politikai köreink elsőrangú organumává küzdött fel magát. Közgazdasági, társadalmi, irodalmi és művészeti rovata a magyar társadalom elitejének igényeit szolgálja. Kluboknak, kaszinóknak és olvasóköröknek pedig nélkülözhetetlen s állandó becsü hetilapja.

Nemcsak get vélünk körültekintő szakképzés vonalulH. előkelő o. A Politik 5 frt, neg ség és kie

— **Mi** pesti kö kiállításí náára és mű-pályá zett. A t m. kir. z János, E zeneakad rákul, ki készséges lyamüvek bíráló bi gulag a kintettel dicsőségé nem volt pályamtv a pályadi nak szám a beérke bet s az bet tudn hogy a p löbb zen kor lesz megfelelő bemutat a pesti pályázat ujból ki 1-ig kül tási u magyar kére va Jutalom u mi sz három t kére; e stylusba álló ere kére. P litási gyar szö hangra, sérttel. lyamüve böl álló kák a n lel és id oiy mun tul, avag kintetbe rólág m A három külön-k alulirott A „Pes hang-jeg 7-ik szá

— **A történe** rom tan „A forr Szilágyi Zichy A alatt. M kes mer vetlen s ve, rend lettel, s a saját írónál get szár szobra, honvéds Ignác arczkép mauzole külön n

Nemcsak kollegiális, de hazafias kötelességet vélünk teljesíteni, midőn erre a nagy körültekintéssel, sok izléssel és meglepő szakképzettséggel szerkesztett, magas színvonalu Hetiszemlére felhívjuk a művelt és előkelő olvasóközönségnek becses figyelmét. A Politikai Hetiszemle előfizetési ára félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr. Szerkesztőség és kiadóhivatal VIII. ker., Kerepesi-ut 17.

— **Millenniumi zeneműpályázat.** A pesti könyvnyomda részvénytársaság által kiállítási ünnepi nyitányra, millenniumi szonátára és kiállítási dalra hirdetett zenemű-pályázatra mindössze 23 pályamű érkezett. A társaság Mihailovich Ödönt, az orsz. m. kir. zeneakadémia igazgatóját, Koessler János, Herzfeld Viktor és Chován Kálmán zeneakadémiai tanárokat kérte fel pályabírákúl, kik a nagy fáradsággal járó tisztet készségesen elfogadni szívesek voltak. A pályaművek alapos áttanulmányozása után a bíráló bizottság együttes ülésben és egyhangulag a következőkben állapodott meg: „Tekintettel a nemzet ezer éves fennállását és dicsőségét hirdető ünnepélyre, a bizottság nem volt azon helyzetben, hogy a beérkezett pályaművek egyikének is odaitélhetné volna a pályadíjat, mert úgy tudja, hogy országunknak számos tehetséges zeneszerzője van, akik a beérkezett pályaműveknél sokkal becsesebbet s az ünnepélyes alkalomnak megfelelőbb tudnának produkálni. A bizottság reméli, hogy a pályázat újbóli kihirdetése legkiválóbb zeneszerzőinket sorompóba hívja és akkor lesz alkalom egy minden tekintetben megfelelő becses munkát a millenniumon bemutatni.“ A bizottság fenti ítélete folytán a pesti könyvnyomda részvény-társaság a pályázatot újból kiírja. A pályaművek ez újból kiírt pályázatra ez év november hó 1-ig küldendők be. És pedig: 1. Kiállítási ünnepi nyitány. Készítendő egy magyar stílusban írt nyitány zongorára, két kézre vagy négy kézre, és teljes zenekarra. Jutalom: 200 aranykorona. 2. Millenniumi szonáta. Készítendő egy legalább három tételből álló szonáta zongorára, két kézre; előnyben részesül eredeti magyar stílusban írt és legalább három tételből álló eredeti magyar szonáta zongorára, két kézre. Pályadíj: 600 aranykorona. 3. Kiállítási dal. Kívánatik egy eredeti magyar szöveggel bíró magyar műdal énekehangra, tetszés szerinti alakban, zongorakísérettel. Pályadíj: 300 aranykorona. A pályaművek sorsa felett egy kiváló zenészeinkből álló bizottság fog dönteni. A pályaművek a név megnevezése nélkül jelítség levéllel és idegen kézírással küldendők be. Az oiy munkák, amelyek a kitzűzött határidőn túl, avagy saját név alatt küldetnek be, tekintetbe nem vétetnek. A pályázatban kizárólag magyar honpolgárok vehetnek részt. A három pályázati munka közül bármelyikre külön-külön is pályázhatni és a pályaművek alulírott társaság irodájához küldendők be. A „Pesti könyvnyomda részvénytársaság“ hang-jegyzőfője, Budapest V. Hold-utca 7-ik szám.

— **Az Athenaeum Képes Irodalom-történetéből** megjelent a 34-ik füzet. Három tanulmány van benne: Vadnai Károlyé „A forradalom költészetéről“ (befejezve), Szilágyi Sándoré „A forradalom után“ és Zichy Antalé „Deák Ferencz mint író“ cz. alatt. Mind a három dolgozat egy-egy érdekes memoire-részlet, a szerzőknek saját közvetlen szemléletükből, tapasztalataiból merítve, rendkívül érdekes és sok ismeretlen részlettel, s azzal a közvetlenséggel írva, mely a saját emlékek előadását e kitünő tollu íróknál kétszeresen vonzóvá teszi. A szöveget számos illusztráció kíséri: Petőfi ércszobra, Bem arczképe (Petőfőtől), a budai honvédszobor, az Uj-épület régi képe, Nagy Ignác arczképe, Deák szülőháza, három arczképe, Pusztá-Szent-László, Deák kézírata, mauzoleuma, érc-szobra és nemesi czimere; külön mellékletül pedig: Petőfi a muzeum

előtt, a „János vitéz“ első illusztrációi és Arany verses levele Petőfihez. A két év óta folyó diszes vállalatból még két füzet fog megjelenni, aztán két kötetben együtt is kapható lesz.

— **Millenniumi történet.** Az Athenaeum r. társulat kiadásában megjelenő, „A magyar nemzet története“ című tizkötetes nagy munkának (millenniumi kiadás) 28, 29. és 30. füzete most került könyvpiacra. Ezekben a füzetekben befejezést nyer a második kötet második könyve, mely Kálmán király és Álmos herczeg, valamint a kereszties hadjáratok, Horvátország és Dalmácia meghódítása, az orosz hadjárat, a világi törvényhozás az egyházi törvényhozás, végül Kálmán király családi viszonyai és Álmos-sal való küzdelmeinek történetét foglalja magában. Nyomban megkezdődik a harmadik könyv, melynek főcíme: A görög befolyás kora. A kitünő szerző, dr. Marczali Henrik egyetemi professzor, erre a korszakra vonatkozólag is számos történeti adatot hoz fel, a melyek eddig ismeretlenek voltak. Általában oly bőven írja le ezeket a Kálmán király alatt történt, különben is rendkívül érdekes eseményeket, miként előtte még egyetlen történetíró sem. A 28. füzethez műmellékletül van csatolva Székely Bertalan festőművésznünk nagyszabású képének: „I. Endre király koronázásának“ pompás fénynyomata, melynek eredetije a pécsi székesegyház Szent Mór kápolnája falát ékesíti. Ezen kívül Kimmach László rajzában be van mutatva a történelmi nevezetesség „Körösszeg“ látképe. A hazai jogász közönséget kétségkívül érdekelné fogja a 29-ik füzet fényes kiviteli műmelléklete, mely „II. Endre aranybullája“ lecsüngő arany pecsétjének hasonmását tünteti fel, a Kállay család levéltárában levő eredeti példányról véve. Ennek a füzetnek másik műmelléklete szintén közelebbről érdekel bennünket, amennyiben uralkodóházunk első ősenek, Habsburg Rudolfnak saját korbelti arczképe, mely az ambrasi képgyűjtemény eredetije után készült nagy hűséggel előállítva. A 30. füzet mellékletei is fényeseknek mondhatók. Egyes füzet ára 30 kr. Előfizetés negyedévre (12 füzet) 3 frt 60 kr, félévre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Az előfizetők minden szombaton kapnak egy füzetet.

— **Röptében a nagyvilág körül.** Ez a című munkát a páratlan díszműnek, mely 256 eredeti fényképben bemutatja az egész világot. Ezt a művet a „The Werner Comp.“ című chicagói milliomos kiadó vállalat bocsátotta közre s eddig három nyelven, ugymint angol, francia és német nyelven Északamerikában, Angolországban, Franciaországban és Németországban nem kevesebb, mint 16 millió példány lett eladva s meg vagyunk róla győződve, hogy a most megjelenő magyar kiadás, melynek kizárólagos elárusítási jogát az „Egyetértés“ kiadóhivatala váltotta meg a kiadó cégtől, aránylag ép oly kelendőségnek fog örvendeni. A magyar kiadás szövegét Timár Szaniszló ismert tárczaíró és esztetikus szerkeszti, meg lehetünk tehát az iránt nyugodva, hogy a szöveg olvasása épp oly élvezetet fog nyújtani, mint a képek szemlélése. Már az első füzet megtekintéséből is meggyőződhetünk mindenki, hogy ez a fényképgyűjtemény páratlan a maga nemében. A képek nagy költséggel beszerzett eredeti fényképfelvételek után Amerikában készültek és oly művészi kivitellűek, hogy bátran mondhatjuk, hogy a technika mai eszközeivel ennél tökéletesebbet nyújtani nem lehet. A magyar szövegen kívül, mely egy fővárosi műintézetben készült, az egész művet külföldön állítják elő. Az egész munka 16 füzetből fog állani, melyeket az „Egyetértés“ kiadóhivatala füzetenkint 30 kr-ával bocsát az „Egyetértés“ előfizetőinek és számonkénti vásárlóinak rendelkezésére, oly módon, hogy elfogad előfizetéseket 4 füzetre 1 frt 20 kr-ával, 8 füzetre 2 frt 40 kr-ával és 16 füzetre 4 frt 80 kr-ával. Postán való küldésért füzetenkint 5 kr külön fizetendő. Az egyes füzetek hetenkint jelennek meg s az egész műhöz díjazás és olcsó bekötési táblák fognak készülni. — Érdekesnek tartjuk felemlíteni, hogy az „Egyetértés“ kiadóhivatala ezt a díszművet a saját lapjában valóságos amerikai módszer szerint hirdeti, anélkül, hogy e hirdetések, melyeket mint érdekes tanulmányt minden érdeklődő figyelmébe ajánlunk, izléstelenekké válnának. Itt lehet megtanulni, hogyan kell hirdetni, s éppen nem csodálnék, ha e hirdetések révén is óriási mérvben terjedne el a „Röptében a nagyvilág körül“.

Közgazdaság.

A takarmányról.

Kaszapengető szent Jánossal elérkezett a takarmánykészítés ideje, az a fontos időszak, melynek eredményétől függ sok tekintetben a gazdának állandó boldogulása s kétségbevonhatlan gyarapodása.

A természetes és mesterséges takarmánynövényeknek különböző részei képezvén termelésünk célját, igen hosszadalmas volna ezt egyszerre tárgyalni, éppen azért e fenti cím alatt csakis a szálás takarmánynál követendő legcélszerűbb eljárást ajánlom a t. érdeklődők figyelmébe a következőkben:

A nagyon korai kaszálás bármely természetes és mesterséges takarmánynövénynél nem célszerű, mert a növényzet fejlődése első stádiumában igen nedvdus, nehezen szárítható, összehalmozva könnyen megpenészedik, mely által nemcsak tápértékéből veszít el tetemes mennyiségét, hanem az állatoknak izetlen lévén, rendetlenül falják s gyakran vér és emésztési zavaroknak okozója. De másfelől a zsengén letarolt takarmány sokat veszít teriméjéből s fejetlen levelei, zsenge virágszirmai, melyek a fő tápláló részeket képezik, szárítás alkalmával, mely rendszeren hosszú időt igényel, megsemmisülnek a gazdára nézve, a mennyiben letöredeznek és a kaszatarlóban szétkallódnak.

Az igen késői takarás sem kevésbé hátrányos, mivel az elvényt takarmányban a zsenge korban oldható részek megfásulnak, az állati test, gyomor által át nem hasoníthatók; mely okon a takarmány jelentékeny része legfennebb trágya-alakban bir értékkel, holott a takarmányozásban az állati test növelése, hizlalása, vagy éppen erő visszapótlása levén a főcél, tehát tetemes veszteséggel jár, mivel ez alakban nem értékesíthető.

Nálunk e tekintetben követik el a legtöbb hibát a szálás takarmány készítésénél; tul érlelik a takarmányt, mely ugyan nagy teriméje által hizlógó a gazdára nézve, de kevéssé állatainak; az izetlen, elfasult takarmányon csak tengődnek s hogy a takarmányozásban bizonyos cél, pl. hizlalás, erő visszapótlás elérhető legyen, vagy pazarlással kell takarmányozni, vagy szurrogatummal pótolni a tulérés által elvesztett, könnyelműen eljátszott táparányt, mely esetek a látszólagos előnyt a gazdára nézve káros költségekkel fizettetik vissza.

Minden takarmánynövénynek a leghelyesebb takarási ideje akkor következik be, ha virágzásban van s a száraz megfásulni kezdenek. És ez alól kivételt egyetlen szálás takarmánynövény sem képez, legyen az természetes, vagy mesterséges. A réti fű, here, luczerna, baltaczim, bükköny, csalamádé stb. stb. mind e szabály alá esnek, éppen azon egyszerű oknál fogva, hogy ezen állapotukban sem teriméjükből, sem táparányukból, mely a protein és szénvíz egy az állati test táplálására alkalmas arányában nyilvánul, nem veszítenek.

A lekaszalási idő ezen helyes megválasztását és betartását követi — a mi szokásunk szerint — a szárítás. Az eljárás ismeretes, de ezzel is gyakran hibát követnek el, mint a lekaszalási idő megválasztásával: gyorsan szárítanak, feltéve, hogy az időjárás abba nem gátolja.

A gyors szárítással a nap pörkölő hevében megmerevült levél, szírom és más értékes részek jelentékeny részben veszendőbe mennek. Legjobb a szálas takarmányt rendekben és petrencékben szárítani. A rendet reggeli, vagy esteli időben megforgatjuk, s midőn így átszáradt, kisebb petrencékbe rakjuk s párszor átforgatván, tökéletesen kiszáradt szénát nyerünk, mely üde, sötét zöld színű; a levél és szírom s más értékes része megmaradt, mely táplálóvá, jóízűvé teszi. A hosszas szárítás szétteregtetve éppen oly rossz, mint a gyors; megsárgult, kilugozott szénát eredményez, melyhez a barom kedvetlenül nyúl s éppen nem dalmodik tőle.

Gazda.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó: Ifj. CIRNER JÓZSEF.

Ifj. Cirner József könyvnyomdája, Nagy-Enyeden.

Henneberg-selyem csak akkor valódi, ha közvetlen gyárból rendelik — fekete, fehér és színeseket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, esikós, koezkázott mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) stb. **postabér- és vámmentesen** a házhoz szállítva és mintákat posta fordultával küld: **Henneberg G.** (es. k. udvariszállító) selyemgyára Zürichben. Svájzbacsimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintézetnek. (1)

Alsó-Fehérmegeye közíg. bizottsági elnökétől.

Sz. 882—895.

k. b.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. k. miniszter ur folyó évi 36498. sz. a. elrendelte, miképp a nagy-enyedi kir. fegyintézet kibővítéséhez szükséges és nagy-enyedi lakos Korbuly Bálint tulajdonát képező ingatlan kisajátíttassék.

Ennek következtében a tárgyalás az 1881. évi XLI. t. czikk értelmében folyó évi **julius hava 22-én** délelőtti 10 órakor Nagy-Enyed város városházánál fog megtartatni, hol a terv is közszemlére ki van téve, miről érdekelt felek a tárgyaláson megjelenés végett ezen uton is azon megjegyzéssel értesített-

nek, hogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekeltek közül senki sem jelenik meg.

Nagy-Enyeden, 1895. június hó 17-én.

Zeyk Dániel,

közíg. bizottsági elnök.

3—3

A brassói portland-cement-gyár

ajánlja legkitünőbb

PORTLAND-CEMENTJÉT

felelősség mellett **folyton egyenlő és teljesen megbízható** minőségben, bármely vasuti állomáshoz szállítva, a legolcsóbb árban.Nagy-Enyeden kapható: **Winkler János** urnál, ahol

Roman-cement

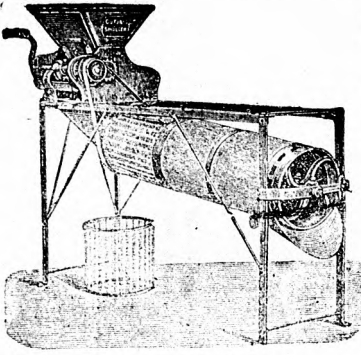
mindig legjobb minőségben található.

15—24

STAHEL és LENNER BUDAPEST,

Trieur- és lemez-lyukasztó-gyár.

Gyár: Katona József-utca 8. szám, Márgithid és nyugoti pályaudvar közt.

Árjegyzékek vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek.

Ajánljuk az általunk gyártott legjobb minőségű:

Trieurök: a konkoly és búkkönynek a buza, árpa vagy rozs közüli kiválasztására.**Trieurök:** a zabnak vagy árpának a buza közüli és a gömbölyű magvak kiválasztására.**Lencsetisztító és osztályozó-Trieurök:** az árpa kiválasztására és a lencse osztályozására.**Osztályozó-Trieurök.****Szabadalmazott Trieur és osztályozógépek** minden gabonafaj tisztítására és tetszés szerinti osztályozására. — Elvállalunk Gutjahr és Müller, illetve Mayer rendszerű trieurök csekély költséggel a trieur beküldése mellett ezen szabadalmazott trieurökre átalakítását.**Malom-Trieurhengerek** vagy burkolatai, **lyukasztott vagy hasított lemezek** tetszés szerinti anyagban ipari vagy gazdasági célokra.

Az 1896-iki ezredéves országos kiállítási igazgatóság pártfogása alatt levő

* E pártfogást

Dániel Ernő
magy. kir. keresk. m. ur
6 nagymélt. 4512/95. sz.
leiratában biztosította.

„MENTOR“ Ellátási-Vállalat

BUDAPEST, Kerepesi-ut 22. szám

Elszállásolás: saját új szállóhelyeinken, étkezés a főváros és a kiállítás előkelőbb éttermeiben.

az ezredéves országos kiállítást látogatók számára kibocsájt 42 frt értékben 1 frt heti, vagy 4 frt 20 kr havi befizetés mellett

„Ellátási könyvecskéket“

melyek a kiállítás egész tartama alatt 7 napra szóló

szoba-, étkezés-, közlekedés-, kiállítás- és szórakoztatási-szelvényeket,

1 kiállítási tombolajegyet, végül egy 2000 koronás balesetbiztosítási bárctát tartalmaznak.

Egy ilyen könyvecskét, 2 személy is használhat, 4—4 napra, ha 6 frt 50 krral pótolva lesz). — Előfizetéseket csakis korlátolt számban (az első részlet beküldése mellett) már most elfogadják, valamint bővebb felvilágosítással szolgálnak:

A Budapest-Erzsébetvárosi Bank — A „Mentor“ Ellátási-Vállalat.

Dr. Morzsányi Károly,
országgy. képv. mint t. elnök.Ehrlich G. Gusztáv,
főv. biz. tag; gyáros, mint elnök.Rózsa Lajos,
igazgató.Hegedüs Dániel,
titkár.

Takács Zsigmond,

Stadler Károly,

az első magy. ált. bizt. társ. közp. főfelügy. főv. biz. tag; ház- és szálloda-tulajd.

Nagyenyedi képviselőség Cirner J. József urnál, Magyar-utca 2. szám.

Prospektust kívánatra ingyen és bérmentve.

1—4